

Zaključci 1. promocijskog dana „Karijera nakon sportske karijere“

Rijeka, 9. listopada, 2013.

Zaključci su temeljeni na rezultatima predstavljenih analiza stanja, mišljenjima aktivnih i bivših sportaša, sportaša s invaliditetom te predstavljenih dobrih primjera prakse u srednjoškolskim i visokoškolskim obrazovnim ustanovama.

Prijedlog zaključaka:

1. Analiza stanja kao i rezultati istraživanja pokazuju **nedostatnu osjetljivost i razumijevanje okoline za sportaša koji nastoji uskladiti obveze u obrazovanju i sportu**. Kontinuirano bavljenje sportom omogućuje mladim osobama kvalitetan osobni razvoj, osobito **usvajanje radnih navika, upornosti, odgovornosti, samodiscipline, dosljednosti i sposobnost prilagodbe različitim situacijama**. **Predloženo je potreba većeg isticanja u javnosti i vrednovanja znanja, vještina i kompetencija koje sportaši** usvajaju tijekom sportske karijere, osobito kasnije kod zapošljavanja.

1.1. Iako je Sveučilište otvoreno i zainteresirano da upisuje što veći broj sportaša, istaknuta je nedostatno razumijevanje većeg broja sastavnica Sveučilišta u Rijeci za posebne uvjete i potporu sportašima – studentima.

1.2. Sveučilište u Rijeci trenutno radi na izradi Strategije Sveučilišta do 2020. godine u okviru koje će se predložiti smjernice vezane za sveučilišni sport i status kategoriziranih sportaša.

1.3. S obzirom na nedostatak istraživanja o interesima i potrebama studenata-kategoriziranih sportaša, predlaže se u okviru projekta Europska Univerzijada 2016. provesti istraživanje na svim hrvatskim visokoškolskim ustanovama.

2. U prikupljanju podataka za analizu stanja o obrazovanju sportaša utvrđeno je **nedostatak evidencije** na razini županije i/ili gradova, stoga se predlaže razmotriti tijelo koje bi s obzirom na nadležnosti vodilo evidenciju kategoriziranih sportaša u obrazovanju i koje bi izradilo naputak za vođenje evidencije. U srednjoškolskom obrazovanju evidenciju vode pojedini profesori tjelesne i zdravstvene kulture za potrebe škole i školskih sportskih natjecanja.

- 2.1. Osim nedostatka evidencije, utvrđena je potreba **osnivanja mreže obrazovnih ustanova koje osiguravaju posebne uvjete za obrazovanje sportaša**. Nakon održanih 6 promotivnih dana, može se osnovati mreža ustanova koje su predstavljene kao dobri primjeri prakse.
- 2.2. U javnosti bi se osim sportskog uspjeha trebalo **paralelno isticati obrazovanje sportaša te voditi briga o obrazovanju mladih sportaša** osobito kod promjene mjesta prebivališta, kluba, trenera i sl., što je sukladno EU smjernicama dual karijere sportaša.
3. Prilagodba školovanja sportašima najviše ovisi o školi, predmetnom nastavniku, ravnatelju ili razredniku. **Istaknuta je potreba reguliranja jedinstvenog pravilnika** za sve obrazovne ustanove kojim bi se propisali minimalni posebni uvjeti koji mogu pridonijeti lakšem usklađivanju obveza u školovanju i sportu.
 - 3.1. Dosadašnja iskustva u radu sa sportašima upisanim u razrednim odjeljenjima u Prvoj riječkoj hrvatskoj gimnaziji ističu sljedeće **probleme: nedostatak zakonske regulative i strategije obrazovanja sportaša (obveze škola, obveze sportskih klubova), potreba za promjenama u kurikulumu gimnazijskog obrazovanja za sportaše - program prilagodbe, modularna nastava), nedovoljna psihološka i pedagoška pomoć mladim sportašima, nedovoljan broj stručnih suradnika/koordinatora za sportaše** i nedovoljna promocija amaterskog školskog sporta.
 - 3.2. Na osnovu analize stanja u srednjoškolskom obrazovanju i rezultata pilot istraživanja na srednjoškolskim učenicima-sportašima predlaže se za sljedeću školsku godinu:
 - 3.1. **Utvrđiti modele suradnje škola u kojima se obrazuje veći broj sportaša sa sportskim klubovima** (Pravilnikom koji je u izradi).
4. Propisati provođenje **minimalnih posebnih uvjeta za učenike-sportaše u svim obrazovnim ustanovama** od kojih se osim suradnje škole i kluba ističe: veća fleksibilnost obrazovanja; mogućnost dogovaranja ispitivanja i opravdanost većeg izostanka s nastave, mogućnosti ispunjavanja obveza putem dostupnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija te uvođenje mentora za sportaše koji veći dio godine zbog sudjelovanja na sportskim natjecanjima nisu na nastavi. (Pravilnikom koji je u izradi)
 - 3.4. Iako su u posljednje vrijeme napravljeni određeni pomaci u školovanju osoba s invaliditetom (prilagođenost infrastrukture, predavanje za maturante o

prilagodbi) još uvijek je prisutna **prevelika stigmatizacija što potvrđuje mali broj učenika s invaliditetom u srednjoškolskom i visokoškolskom obrazovanju, a osobito sportaša-učenika s invaliditetom**. U suradnji sa Sportskim savezom osoba s invaliditetom Grada Rijeke potrebno je predložiti konkretne mjere i aktivnosti kojima bi se moglo utjecati na povećanje broja učenika – sportaša s invaliditetom u srednjoškolskom i visokoškolskom obrazovanju.

- 3.5. U dosadašnjoj praksi u radu s učenicima-sportašima **utvrđeno je nedostatak znanja mladih sportaša o psihološkoj pripremi; “kako uspješno učiti”, kako uskladiti školske obveze i sport, o zdravlju i prehrani u intenzivnom trenažnom procesu i dr.** U suradnji s zainteresiranim nastavnicima i Športskom gimnazijom u Zagrebu koja organizira tematske radionice za svoje učenike-sportaše, predlaže se prijaviti projekt s ciljem izrade edukativnog materijala za tematske radionice za mlade sportaše i osposobljavanje zainteresiranih nastavnika za održavanje radionica.
- 3.6. Istaknuta je mogućnost i potreba primjene svih dostupnih alternativnih modela učenja (e-learning, Edmodo, elektronska pošta) za učenike-sportaše koji dulje izbjavaju s redovite nastave što je u skladu s predloženim minimalnim posebnim uvjetima.
4. Osim srednjoškolskog školovanja, sljedeće kritično razdoblje u kojem veći broj sportaša prekida sportsku karijeru ili zbog nemogućnosti usklađivanja obveza prekida s obrazovanjem je **visokoškolsko obrazovanje sportaša**. Rektorski zbor hrvatskih visokih škola je predložio da se izrade **minimalni standardi pristupačnosti visokog obrazovanja za kategorizirane sportaše**. Osim spomenute strategije Sveučilišta u Rijeci i predloženog istraživanja na studentima-sportašima na osnovu dobrih primjera praksi u 6 županija izraditi će se za sljedeću akademsku godinu **lista visokih škola koje su prilagodile uvjete za sportaše**.
5. **Zakonska regulativa: prema Zakonu o sportu** (NN 71/06, 150/08, 124/10, 124/11, 86/12 i 94/13) Članak 7. stavak 5. Zakona: “Sportaš koji je nastupajući za Republiku Hrvatsku osvojio medalju na olimpijskim igrama, paraolimpijskim igrama i olimpijskim igrama gluhih ima pravo na subvenciju školarine za studij na visokom učilištu. Sredstva za školarinu će se osigurati u državnom proračunu.

5.1. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08, 86/09, 92/10, 90/11, 5/12i 16/12) omogućuje **završavanje škole za polovinu dulje od propisanog trajanja upisnog programa**. Odredba se tumači: "Učenici sportaši mogu završiti školu u za polovinu duljem vremenu od propisanog trajanja programa (ako program traje 4 godine, onda takav učenik može završiti svoje obrazovanje u najviše 6 godina). Srednja škola svojim statutom uređuje pohađanje nastave i polaganje ispita tih učenika. Svaki učenik je poseban slučaj, pa je moguće i da učenik završi primjerice I. razred u godinu i pol, tj. da u drugom polugodištu upiše II. razred i sl.. Radi te vrste fleksibilnosti je dano školama da taj postupak urede statutom."

5.2. Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04 i 46/07) predložene su dopune članka 77. do 79., te 88. Zakona kod uvjeta upisa, kod utvrđivanje izvedbenog plana nastave i **kod prava studenata dodati na prilagođene uvjete kao i pomoć u izvršavanju obveza studija za kategorizirane sportaše**".

5.3. Na kraju su predstavljene osnovne smjernice pripreme **Pravilnika o uvjetima upisa, pohađanja i završetka osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja** prema posebnim propisima te navedeni dokumenti koji će se izraditi s ciljem omogućavanja dual karijere što većem broju mladih sportaša.

6. U velikom broju slučajeva sportaši koji su **završili studij nakon koje su obvezni odraditi stručnu praksu susreću se često s problemom nemogućnosti ispunjavanja ovog uvjeta** s obzirom na obveze u sportu, a time i manje mogućnosti zapošljavanja. Stoga se predlaže **na razini županije i/ili grada (ovisno o broju sportaša) imenovanje koordinatora dual karijere koji će koordinirati i pomoći sportašima u ispunjavanju stručne prakse i ostalih uvjeta potrebnih za karijeru nakon sportske karijere**.
7. **Okvir Nacionalnog dokumenta razvoja karijere nakon sportske karijere** predstavljen je sudionicima Promocijskog dana te će njegova radna verzija biti prosljeđena zainteresiranim koji su dostavili elektroničku adresu uz molbu da do polovine studenog dostave svoje prijedloge.

8. Interes za ovom temom na Promocijskom danu koji je okupio veliki broj različitih vladinih i nevladinih tijela iz područja obrazovanja i sporta ističe potrebu daljnje organizacije promocije u obliku organiziranja radionica, publiciranja materijala i dr. kojima se može pomoći mladim sportašima, uključujući i sportaše s invaliditetom u dual karijeri.

8.4. Predlaže se Zajednici sportova i Riječkom sportskom savezu da u program aktivnosti za 2014. godine planiraju aktivnost (promocijski dan, radionica i sl.) i okvirna sredstva za provedbu predložene aktivnosti.

Zabilježila; Romana Caput-Jogunica, koordinator Projekta